

нашої України” – такі зворушливі слова ректора Київської дитячої академії мистецтв, народного артиста України М.Чембержі якнайповніше характеризують особистість Галини Менкуш [7], жінки-бандуристки, яка відіграла важливу роль у розвитку кобзарського мистецтва, в збереженні та оновленні епічних і пісенних традицій українського народу.

1. Чорний-Досінчук М. Галина Менкуш – одна з найкращих бандуристок України // Бандура (США). – № 51–52. – С. 43–44.
2. Черемський К. Шлях звичаю. – Харків: Глас, 2002. – 445 с.; 110 ілюстр.
3. Юхимович В. Кобзою – по бандурі // Україна. – № 37. – С. 20–23.
4. Бандуро моя, мальованая: Концертний та педагогічний репертуар бандуриста / Музика та аранжування Галини Менкуш. – К.: Задруга, 2000. – 48 с.
5. Бобечко О. Перші жінки-бандуристки України // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка та Національної музичної академії ім. П.Чайковського. Серія. Мистецтвознавство. – 2006. – № 1 (16), 2006. – С. 7–11.
6. Жеплинський Б. Коротка історія кобзарства в Україні. – Львів: Край. 2000. – 195 с.
7. Кушнірук О. Бандуро моя, мальованая // Бандура (США). – № 75. – С. 62–64.
8. Супрун Н. Спосіб життя – кобзарство // Бандура (США). – № 73–74. – С. 45–48.
9. Топоровська Г. Кобзарські традиції в сучасній композиторській творчості. // Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – 260 с.
10. Фільш Б. Багатогранна мистецька діяльність бандуристки // Культура і життя. – 2006. – № 13.
11. Фільш Б. Передмова // Бандуро моя, мальованая: Концертний та педагогічний репертуар бандуриста / Музика та аранжування Галини Менкуш. – К.: Задруга, 2000. – 48 с.

*The well-known bandura player G. Menkush creative development is analysed both with her performance and composer activity in the context of feminine specificity formation in Ukrainian bandura art. The women-bandura player traditional ethnic repertoire interpretation peculiarities are defined both with one's artistic value.. The XX century second half bandura art new performance direction formation is proved. It is caused by the new condition of instrument functioning.*

**Key words:** bandura, bandura art, feminine specificity, interpretation, repertoire.

УДК 78.071.2: 787.6

ББК 85.315.69

Інна Мокрогуз

### ТРАДИЦІЙНИЙ КОБЗАРСЬКИЙ РЕПЕРТУАР ТА ЙОГО СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ БУКОВИНСЬКОГО БАНДУРИСТА ВАСИЛЯ ПИНДИКА).

*У статті розглядається творчість відомого буковинського бандуриста В.Пиндика, його композиторський доробок й сучасна інтерпретація традиційного кобзарського репертуару. Аналізуються етапи становлення виконавської та акторської майстерності, досягнення на мистецькій ниві.*

**Ключові слова:** дума, історична пісня, козацтво, Буковина, кобзар.

“Славний буковинський перебендя” – саме такого високого імені удостоївся чернівецький співак-бандурист, заслужений артист України – Василь Михайлович Пиндик. Перебендями колись в Україні називали кобзарів, народних співців, які своїми піснями та думами у супроводі бандури чи кобзи знайомили з подіями, що відбувалися у світі, з героїчною

історією українського козацтва, з мріями українців на краще майбутнє. Пісня та бандура стали невід'ємною частиною долі і життя артиста-співака Василя Пиндика, своєрідною мовою для спілкування із оточуючим світом, з людьми. Слухаючи безмежно закоханого у бандурне мистецтво артиста, робимо висновок, що він більше співає, ніж говорить, що спів уже давно й назавжди став органічною сутністю його єства. Устами пісень бандуриста промовляє до нас історія, наша багатолітня нелегка боротьба за незалежність України.

Любов до пісні й чудовий голос разом із життям подарували йому батьки – Михайло Іванович та Галина Федорівна Пиндики, які самі прекрасно співали. У місцях, де проходило дитинство співака, відтунювала козацька вольниця, відгомін козацького духу витав над цим краєм. Перелитий у думи, він тривожив вразливу душу майбутнього співака, формував світогляд, думки й переконання бандуриста, навіки прищепивши йому любов до історії України, до козацької пісні.

Пройшовши довгу мистецьку школу у студії з підготовки акторських кадрів Міністерства культури України при Національній капелі бандуристів, працює у Рівненській філармонії, згодом навчається у музичному училищі м. Рівного, де артистичний гарт співакові дав вимогливий і високопрофесійний викладач А.Ю. Грицай. Пам'ятною для Василя Пиндика є Степанська музична школа, ініціатором створення і директором якої він був із 1972 року по 1977 рік. Цей заклад став справжньою кузницею мистецьких кадрів на Рівненщині і на професійному рівні функціонує і досі.

Приїхавши у 1977 році на Буковину, не зраджуючи материнській пісні, Василь Пиндик поллюбив пісню буковинську, став її активним популяризатором. Нині виконавець є співаком-бандуристом та солістом-вокалістом заслуженого Буковинського ансамблю пісні і танцю, камерного хору Чернівецької обласної філармонії та солістом музичного лекторію “Просвіта”. Безперечно, вся акторська діяльність Василя Михайловича його талант співака, бандуриста й композитора по-справжньому розкрились саме на буковинській землі.

Ми не уявляємо собі історії нашої України без героїчної, хоча часто і трагічної сторінки у ній – козацтва. Сторінка ця натхненно відтворена у козацьких думках та піснях, які Василеві Пиндику співати звелів сам Бог. У селі Мазепинці, де здобував початкову освіту майбутній артист, знаходиться могила гетьмана Івана Мазепи, вона, можна сказати, була першим наочним посібником для вивчення історії хуторянськими хлопчиками. Саме ці рідні й незабутні місця надихнули Василя Пиндика до написання пісні “Козацька могила”. Козацькі пісні стали невід'ємною частиною вокального репертуару бандуриста, без них не обходиться жоден концерт співака. У 1990 році у Запоріжжі на святкуванні 500-річчя виникнення Запорізького козацтва Василь Пиндик став лауреатом премії Козацької пісні. Як продовження козацької тематики, виконавець створює авторську концертну програму “Отака історія” (про козацтво та його добу).

Буквально прикипів душею артист Пиндик до музичних творів Сидора Воробкевича. Однією з форм популяризації ним музичного доробку “буковинського жайворонка” був переклад його хорових творів для соліста-бандуриста. “Вісімнадцять хорових творів на слова і музику Сидора Воробкевича я переклав для співака-бандуриста. Серед них: “Буковина дорога”, “Заграй, кобзарю, ти мені”, “Цар наш – Дніпро” та інші”[3;с.5]. Потрібно відмітити, що усі музичні композиції співака-бандуриста відзначаються патріотичними настроями, піднесеним характером, які знаходять відображення в акомпанементі: це і акордова фактура, чотиризвучне тремоляндю, різноманітні комбінації регістрового звучання інструмента, насичені глісандові пасажі та ін. Усі ці ефектні прийоми створюють благодатний ґрунт для використання основного елементу дум і балад – речитативу та декламації. Також Василь Михайлович створює

авторську концертну програму “Сидір Воробкевич – жайвір Буковини”, а за популяризацію творчості цього буковинського поета і композитора Василь Пиндик у 1998 році став лауреатом літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича.

Василь Михайлович є активним популяризатором творчості Тараса Шевченка. Цей геній української літератури став, можна сказати, поводитирем кобзарського мистецтва буковинського перебенді. Може саме любов до творчості Тараса Григоровича спонукала співака полюбити українську думу, бандуру і стати кобзарем. Кобзарство – це вид українського вокального мистецтва, який треба рятувати, зберегти для наступних поколінь. Таке тверде переконання Василя Пиндика і він докладає усіх зусиль, аби дума – рідна пісня кобзарів – жила. Потреба мати власний репертуар примушує його писати музику до облюбованих віршованих текстів, нести до слухача виспівану у мелодіях власну душу. Василем Пиндиком написано музику до таких творів Великого Кобзаря: “Мені однаково”, “Дивлюся, аж світає”, “Сонце заходить”, “І мертвим, і живим”, дума “Пророк”, створено концертну програму “Тарас Шевченко – смолоскип українства”. Саме Василем Михайловичем започатковано на Буковині концерти, присвячені дню перепоховання Тараса Шевченка.

Аналізуючи концертні виступи артиста із шевченківської тематики, вирізняємо неабияку цілісність та монументальність усієї програми, що досягаються завдяки декламаційному об’єднанню музичних творів. Тобто, кожен вокальний номер не має остаточного завершення, а за рахунок декламування вірша знаходить своє продовження у наступній музичній композиції. Виступи запам’ятовуються високою художньо-виконавською майстерністю, глибоким образним перевтіленням та емоційністю.

“Федьковичевих дум співець”, так називає журналістка газети “Буковина” Людмила Черняк, тепер уже славетного земляка, співака-бандуриста Василя Михайловича Пиндика [4, с.5], бо він і насправді впродовж багатьох років артистичної діяльності успішно і продуктивно займається популяризацією творчості Юрія Федьковича. З цієї метою ним першим створено окрему концертну програму за творами Буковинського Солов’я “Юрій Федькович і пісня”, реалізація якої стала вже традицією, бо за цієї програмою проводяться щорічні концерти у школах, середніх професійних навчальних закладах, музично-драматичному театрі імені Ольги Кобилянської, обласній філармонії. До багатьох поезій Федьковича Василь Пиндик написав музику сам: “Як я, браття, раз сконаю”, “Тарасові Шевченку на вічну пам’ять” та інші.

Сповідування спільної національної української ідеї об’єднали двох відомих буковинських митців – Василя Пиндика та поета-пісняря Миколу Бакая. Ця довголітня дружба народила немало прекрасних пісень: “Крути”, “Пам’ятай же, сину”, “Молитва”, “Не нарікайте на Україну”. Співак Пиндик розробив концертну програму про Миколу Бакая, з яким йому не раз доводилось спільно виступати перед слухачською та читачською аудиторіями. “Волелюбна творчість Миколи прислужилася пробудженню національної свідомості та розбудові української держави”, – зазначає артист Василь Пиндик [1, с.6].

У натхненні мелодії композитора щедро вліталися поезії багатьох видатних українських поетів. Василем Михайловичем написано музику на вірші Павла Тичини, Миколи Вінграновського, Ганни Чубач, Володимира Сосюри, Андрія М’ястківського та ін. Слова й музику композитор уміло об’єднував в одній загадковій хвилі, яка називається піснею.

Як співак-бандурист Василь Михайлович є постійним учасником концертних програм у рамках творчого звіту Чернівецької області в Палаці Україна у місті Києві. Ці роки позначені великим творчим натхненням, чималими здобутками. За плідну працю на благо розвитку українського мистецтва, популяризацію національної ідеї Пиндик Василь Михайлович у 2000 році, удостоєний почесного звання заслуженого артиста України.

Вокальний і композиторський творчий доробок відомого співака та бандуриста Василя Пиндика став помітною сторінкою в історії культури Буковини, а значить, і в українській теж. Ім'я В. Пиндика знає не лише на Буковині та Україні, але й далі за її межами. Буковинський перебендя виступав із концертами в Румунії, Німеччині, Польщі, Литві, Латвії, Білорусії. Артист твердо переконаний, що пісня єднає народи, тому він так натхненно і щиро співає людям. Одержимий пісню – таку коротку вичерпну характеристику можна дати всій артистичній діяльності співака, бандуриста і композитора Василя Пиндика.

1. Китайгородська В. Із серця України // Буковинське віче. – 1996. – 12 червня. – С.6.
2. Літературно-мистецька Буковиніана – 2004 / Автори-упорядники: О.Г.Довгань, О.О.Гаврилюк. – Чернівці: Букрек, 2004. – С. 51–66.
3. Михайловський В. Буковинський Перебендя // Буковина. – 1995. – 11 березня. – С.5.
4. Черняк Л. Федьковичевих дум співець // Буковина. – 2000. – 11 серпня. – С.5.
5. Шваб П. Шевченко повернувся назавжди // Буковинське віче. – 1998. – 30 травня. – С.4.

*The well-known Bukovyna bandura player Vasyl Pyndyc art activity is considered in the article both with his composer heritage and traditional cobsar repertoire modern interpretation. The bandurist performance and art mastery coming into being phases are analysed both with one's achievements on the art field.*

**Key words:** *duma, historical song, The Cossacs, Bukovyna, cobsar.*

УДК 78.071.2: 784.9

ББК 85.335.413

Людмила Бойчук

### **"УКРАЇНСЬКИЙ КАРУЗО" МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ У КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

*Стаття присвячена життю і творчості видатного українського оперного співака Михайла Голинського (1890 – 1973) в контексті музичної культури першої половини ХХ століття. Основна увага приділяється аналізу концертної діяльності та репертуарного доробку митця. Автор здійснює характеристику М.Голинського як вокального педагога, визначає його методичні поради.*

**Ключові слова:** *Михайло Голинський, оперний співак, оперний театр, митець, вокальний педагог, репертуар, концерт, громадянин-патріот, меценат, українська музична культура.*

З часу проголошення незалежності України настав процес глибокого наукового пізнання народно-традиційної та професійної музичної культури всіх українців, у тому числі й за межами України. Українська музична культура діаспори, яка творилась ще з другої половини ХІХ та впродовж ХХ століття, на рідній землі була забороненою темою для пізнання і наукового вивчення. Створення наукових інститутів мистецтвознавства, проведення міжнародних конференцій, доступ до інформації за межами України сприяють появі наукових розвідок із даного питання.

Вагомий внесок у пропагування українського мистецтва за кордоном зробили співаки. Адрже знайдеться небагато країн (майже на всіх континентах), де б не виступали